

Total No. of Questions—4+4]

[Total No. of Printed Pages—8

Seat No.	
-------------	--

[4901]-2038

S.Y. B.A. EXAMINATION, 2016

GEOGRAPHY-G2

(Gg-210 : Elements of Climatology and Oceanography)

(2013 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) All questions are compulsory.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Draw neat diagrams wherever necessary.

(iv) Use of map stencils is allowed.

1. Answer in **20** words each (any *ten*) :

[20]

(1) Define Climatology.

(2) State the layers of the atmosphere.

(3) Write any *two* names of the greenhouse gases.

(4) What is laps rate of the temperature ?

(5) Write any *two* factors affecting on horizontal distribution of air pressure.

(6) Define monsoon winds.

(7) What is humidity ?

(8) State any *two* types of cloud.

(9) Definition of cyclone.

P.T.O.

- (10) Define Oceanography.
- (11) Give any *two* names of deep on the pacific sea floor.
- (12) State any *two* factors affecting on the density of ocean water.
- (13) What is salinity of ocean water ?
- (14) Define Tsunami.
- (15) Write any *two* causes of ocean currents.

2. Answer in **50** words each (any *two*) : [10]

- (1) Elements of weather.
- (2) Heat budget of the Earth.
- (3) Relevance of oceanography.
- (4) Characteritics of sea waves.

3. Answer in **150** words each (any *two*) : [20]

- (1) Explain the formation of air pressure belts.
- (2) Describe the weather condition in anticyclone.
- (3) Explain the causes of salinity of ocean water.
- (4) Explain the effects of ocean currents.

4. Answer in **300** words each (any *two*) : [30]

- (1) Elaborate types of planetary winds with suitable diagram.
- (2) What is precipitation ? Write types of rainfall in detail.
- (3) Give geographical account of general idea of ocean relief with diagram.
- (4) Explain the importance of ocean as resource storehouse.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

- सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
(ii) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
(iii) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
(iv) नकाशा स्टेन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.
(v) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 20 शब्दात उत्तरे लिहा (कोणतेही दहा) : [20]

- (1) हवामानशास्त्राची व्याख्या लिहा.
- (2) वातावरणाच्या थरांची नावे लिहा.
- (3) हरीतगृह वायूंची कोणतीही दोन नावे लिहा.
- (4) तापमानाचा ऱ्हासदर म्हणजे काय ?
- (5) हवेच्या दाबाच्या क्षितीज समांतर वितरणावर परिणाम करणारे कोणतेही दोन घटक लिहा.
- (6) मोसमी वाऱ्याची व्याख्या द्या.
- (7) आर्द्रता म्हणजे काय ?
- (8) ढगांचे कोणतेही दोन प्रकार सांगा.
- (9) आर्द्रताची व्याख्या.
- (10) सागरशास्त्राची व्याख्या द्या.
- (11) पॅसिफिक महासागर तळावरील कोणत्याही दोन गर्ताची नावे द्या.
- (12) सागरजलाच्या घनतेवर परिणाम करणारे कोणतेही दोन घटक सांगा.
- (13) सागरीजलाची क्षारता म्हणजे काय ?
- (14) त्सुनामीची व्याख्या लिहा.
- (15) सागरीप्रवाहांची कोणतीही दोन कारणे लिहा.

2. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 50 शब्दात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [10]
- (1) हवेचे घटक
  - (2) पृथ्वीचे औष्णिक संतुलन
  - (3) सागरशास्त्राचे महत्व
  - (4) सागरी लटांची वैशिष्ट्ये.
3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 150 शब्दात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [20]
- (1) वायूभार पट्ट्यांची निर्मिती स्पष्ट करा.
  - (2) प्रत्यावर्तातील हवेच्या स्थितीचे वर्णन करा.
  - (3) सागरजलाच्या क्षारतेची कारणे स्पष्ट करा.
  - (4) सागरीप्रवाहांचे परिणाम स्पष्ट करा.
4. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 300 शब्दात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [30]
- (1) ग्रहीय वान्यांचे प्रकार सुबक आकृतीसह विशद करा.
  - (2) वृष्टी म्हणजे काय ? पर्जन्याचे प्रकार सविस्तर लिहा.
  - (3) सागराच्या सामान्य तळरचनेचा भौगोलिक वृतांत आकृतीसह द्या.
  - (4) साधनसंपत्तीचे भांडार म्हणून सागराचे महत्व स्पष्ट करा.

[4901]-2038

(Gg-210 : Geography of Disaster Management)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) All questions are compulsory.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Draw neat diagrams wherever necessary.

(iv) Use of map stencils is allowed.

1. Answer in about **20** words each (any *ten*) : [20]

(1) What is Disaster ?

(2) State *two* examples of Manmade Disaster.

(3) Write *two* aims of disaster management.

(4) State any *two* stages of pre-disaster management.

(5) Write types of cyclone.

(6) Write any *two* functions of Health Department in disaster management.

(7) What is flood ?

(8) Write *two* causes of earthquake.

(9) What is Tsunami ?

(10) Give the *two* causes of deforestation.

(11) Write *two* manmade causes of forest-fire.

(12) Give *two* examples of exhaustable Resources.

(13) What is Greenhouse effect ?

(14) Write *two* effects of global warming.

(15) In which country Fukushima nuclear disaster occurred ?

2. Answer in about **50** words each (any *two*) : [10]
- (1) Write the role of revenue department in disaster management.
  - (2) Remedies of drought.
  - (3) Soil degradation.
  - (4) Ozone depletion.
3. Answer in about **150** words each (any *two*): [20]
- (1) Write the effects of flood in detail.
  - (2) Explain the effects of acid rain.
  - (3) Explain the causes of deforestation.
  - (4) Explain the role of media in disaster management.
4. Answer in about **300** words each (any *two*) : [30]
- (1) Explain the aims and objectives of disaster management.
  - (2) Give an account of causes and effect of exploitation of resources.
  - (3) Explain the Kedarnath cloud burst-2013 in detail.
  - (4) Explain the greenhouse effect in detail.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

- सूचना :—
- (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
  - (ii) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
  - (iii) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
  - (iv) नकाशा स्टेन्सिलस वापरण्यास परवानगी आहे.
  - (v) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. प्रत्येकी सुमारे 20 शब्दात उत्तरे लिहा (कोणतेही दहा) :

[20]

- (1) आपत्ती म्हणजे काय.
- (2) मानव निर्मित आपत्तीची दोन उदाहरणे सांगा.
- (3) आपत्ती व्यवस्थापनाची दोन ध्येय लिहा.
- (4) आपत्ती पूर्व व्यवस्थापनाचे दोन टप्पे सांगा.
- (5) आवर्ताचे प्रकार लिहा.
- (6) आपत्ती व्यवस्थापनात आरोग्य विभागाची दोन कार्ये लिहा.
- (7) पूर म्हणजे काय ?
- (8) भूकंपाची दोन कारणे लिहा.
- (9) त्सुनामी म्हणजे काय ?
- (10) निर्वनीकरणाची दोन कारणे द्या.
- (11) वनआगीची मानवनिर्मित दोन कारणे लिहा.
- (12) विनाशी साधनसंपदेची दोन उदाहरणे द्या.
- (13) हरितगृह परिणाम म्हणजे काय ?
- (14) जागतिक तापमान वाढीची दोन कारणे लिहा.
- (15) फूकूशिमा आणि आण्विक आपत्ती कोणत्या देशात घडली ?

2. प्रत्येकी 50 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) :

[10]

- (1) आपत्ती व्यवस्थापनातील महसूल विभागाची भूमिका लिहा.
- (2) अवर्षणाचे उपाय
- (3) मृदा अवनती
- (4) ओझोन क्षय.

3. प्रत्येकी 150 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [20]

- (1) पूराचे परिणाम सविस्तर लिहा.
- (2) आम्ल पर्जन्याचे परिणाम स्पष्ट करा.
- (3) निर्वनीकरणाची कारणे स्पष्ट करा.
- (4) आपत्ती व्यवस्थापनात प्रसार माध्यमांची भूमिका स्पष्ट करा.

4. प्रत्येकी 300 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [30]

- (1) आपत्ती व्यवस्थापनाची ध्येय आणि उद्दिष्टे स्पष्ट करा.
- (2) साधन संपदेच्या अतिवापराची कारणे आणि परिणामांचा सविस्तर वृतांत द्या.
- (3) केदारनाथ ढगफूटी 2013 सविस्तर स्पष्ट करा.
- (4) हरितगृह परिणाम सविस्तर स्पष्ट करा.

Total No. of Questions—4+4]

[Total No. of Printed Pages—8

Seat No.	
-------------	--

[4901]-2039

S.Y. B.A. EXAMINATION, 2016

GEOGRAPHY

[Gg-220 : Economic Geography (S-1)]

(2013 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

- N.B. :—**
- (i) All questions are compulsory.
  - (ii) Figures to the right indicate full marks.
  - (iii) Use of map stencils is allowed.
  - (iv) Draw neat diagrams wherever necessary.

1. Answer in about **20** words each (any *ten*) : [20]

- (1) Name the *four* tertiary economic activities.
- (2) Which factors are responsible for economically Less Developed Countries (LDC) ?
- (3) Define natural resources.
- (4) Give the properties of anthracite coal.
- (5) Which countries are leading in the hydel power generation ?
- (6) State *four* non-conventional energy resources.
- (7) According to Weber's theory which *three* factors are most affecting on Industrial Location ?
- (8) Which Indian States are leading in cotton textile production ?

P.T.O.

- (9) Name the *four* cash crops.
- (10) Which *four* major cities are connecting by Golden Quadrilateral Highway ?
- (11) Write the types of Railway gauges.
- (12) Write about drawbacks of inland waterways.
- (13) What are the types of trade ?
- (14) Write the long form of WTO.
- (15) What is meant by Green Revolution ?

2. Answer in **50** words each (any *two*) : [10]

- (1) Explain recent trends in economic geography.
- (2) Write about mica production.
- (3) What is the role of agriculture in Indian economy ?
- (4) What is the impact of Globalisation ?

3. Answer in **150** words each (any *two*) : [20]

- (1) Write distribution and production of coal.
- (2) Give an account of distribution of rice.
- (3) What are the impacts of economic activities on the environment ?
- (4) Which factors are influencing international trade ?

4. Answer in **300** words each (any *two*) : [30]

- (1) Explain in detail iron ore distribution in the world.

- (2) Illustrate wheat production and distribution in the world.
- (3) Explain Ricardo's classical theory with criticism.
- (4) Write in detail on ship building industries with map.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) नकाशा स्टेन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.

(iv) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

1. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी सुमारे 20 शब्दांत लिहा (कोणतेही दहा) : [20]

- (1) चार तृतीय व्यवसायांची नावे सांगा.
- (2) आर्थिकदृष्ट्या कमी विकसित देशांची कारणे कोणती ?
- (3) नैसर्गिक साधनसंपदाची व्याख्या लिहा.
- (4) अँश्रासाईट कोळशाची वैशिष्ट्ये सांगा.
- (5) जलविद्युत उत्पादनात कोणते देश अग्रेसर आहेत ?
- (6) चार अपारंपरिक ऊर्जा संपदांची नावे लिहा.
- (7) वेबरच्या सिद्धांतानुसार कोणते तीन घटक उद्योगाच्या स्थाननिश्चितीसाठी महत्वाचे आहेत ?
- (8) सूती कापड उद्योगात कोणती भारतीय राज्ये अग्रेसर आहेत ?
- (9) चार नगदी पिकांची नावे सांगा.
- (10) सुवर्ण चतुष्कोन हमरस्त्याने कोणती चार मोठी शहरे जोडली गेली आहेत ?
- (11) रेल्वे गेजचे प्रकार कोणते ?

- (12) अंतर्गत जलवाहतुकीच्या मर्यादा सांगा.
- (13) व्यापाराचे प्रकार कोणते ?
- (14) WTO म्हणजे काय ?
- (15) हरित क्रांती म्हणजे काय ?
2. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी सुमारे 50 शब्दांत लिहा (कोणतेही दोन) : [10]
- (1) आर्थिक भूगोलाचा नवीन कल सांगा.
- (2) अभ्रक उत्पादनावर टीपा लिहा.
- (3) भारतीय अर्थव्यवस्थेतील शेतीची भूमिका विशद करा.
- (4) जागतिकीकरणाचे परिणाम लिहा.
3. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी सुमारे 150 शब्दांत लिहा (कोणत्याही दोन) : [20]
- (1) कोळशाचे जागतिक उत्पादन व वितरण लिहा.
- (2) तांदळाच्या वितरणाची माहिती लिहा.
- (3) आर्थिक क्रियांची पर्यावरणावर काय परिणाम होतो ?
- (4) आंतरराष्ट्रीय व्यापारावर परिणाम करणारे घटक सांगा.
4. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी सुमारे 300 शब्दांत लिहा (कोणतेही दोन) : [30]
- (1) लोहखनिजाचे जागतिक वितरण लिहा.
- (2) गव्हाचे जागतिक उत्पादन व वितरण लिहा.
- (3) रिकार्डोचा अभिजात व्यापारी सिद्धांत टीकेसह मांडा.
- (4) जहाज बांधणी उद्योग सविस्तर लिहा. नकाशा काढा.

[4901]-2039

[Gg-220 : Tourism Geography (S-1)]

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

- N.B. :-** (i) All questions are compulsory.
(ii) Figures to the right indicate full marks.
(iii) Use of map stencils is allowed.
(iv) Draw neat diagrams wherever necessary.

1. Answer in about **20** words each (any *ten*) : [20]

- (1) What is Tourist ?
- (2) What is Eco-tourism ?
- (3) What do you mean by National Tourism ?
- (4) Name any *two* historical factors that attract the tourist.
- (5) Name any *two* 'Hill Station' tourist places of Maharashtra.
- (6) Write any *two* sanctuaries of Maharashtra.
- (7) Write any *two* 'Sport Tourist' centre in India.
- (8) Name any *two* National Highways in Maharashtra.
- (9) State any *two* types of Tourist Accommodation.
- (10) Mention any *two* Environmental impacts of tourism.
- (11) In which states 'Marina Beach' and 'Vaishno Devi' are located ?
- (12) State any *two* effects of tourism on coastal environment.
- (13) Write any *two* attractions of 'Raigadh Fort'.
- (14) Write any *two* types of tourism based on Number of Tourists.
- (15) Give any *two* characteristics of 'Manali' tourist place.

2. Answer the following in about **50** words each (any *two*) : [10]
- (1) Tourism and Natural Environment.
  - (2) Disaster Tourism
  - (3) Importance of Rail Transportation in tourism
  - (4) Motels.
3. Answer the following questions in about **150** words each (any *two*) : [20]
- (1) Explain the relation between Geography and Tourism.
  - (2) Explain the classification of tourism based on Nationality.
  - (3) State the role of Air Transportation in tourism development.
  - (4) Explain the difference between 'Hotels' and 'Guest House'.
4. Answer the following questions in about **300** words each (any *two*) : [30]
- (1) Give an account of climatic factors in tourism potential assessment.
  - (2) Explain the socio-cultural factors in tourism potential assessment.
  - (3) Describe the impact of tourism on economic factors.
  - (4) Write about 'Sardar Sarovar' and 'Lonar Lake' as tourist places.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) नकाशा स्टेन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.

(iv) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

1. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी सुमारे 20 शब्दांत लिहा (कोणतेही दहा) : [20]

- (1) पर्यटक म्हणजे काय ?
- (2) पर्यावरणपूरक पर्यटन म्हणजे काय ?
- (3) राष्ट्रीय पर्यटन म्हणजे काय ?
- (4) पर्यटकांना आकर्षित करणारे कोणतेही दोन ऐतिहासिक घटक सांगा.
- (5) महाराष्ट्रातील कोणत्याही दोन थंड हवेच्या ठिकाणांची नावे सांगा.
- (6) महाराष्ट्रातील कोणत्याही दोन अभयारण्यांची नावे लिहा.
- (7) भारतातील कोणत्याही दोन क्रिडा पर्यटन केंद्राची नावे लिहा.
- (8) महाराष्ट्रातील कोणत्याही दोन राष्ट्रीय महामार्गांची नावे सांगा.
- (9) पर्यटकांच्या निवासस्थानांचे कोणतेही दोन प्रकार सांगा.
- (10) पर्यटनाचे कोणतेही दोन पर्यावरणीय प्रभाव सांगा.
- (11) मरिना पुळण व वैष्णो देवी कोणत्या राज्यात आहेत ?
- (12) किनारपट्टीच्या पर्यावरणावर होणारे पर्यटनाचे दोन परिणाम सांगा.
- (13) 'रायगड किल्ला' पर्यटन स्थळाची कोणतीही दोन आकर्षणे लिहा.
- (14) पर्यटकांच्या संख्येवर आधारीत पर्यटनाचे कोणतेही दोन प्रकार लिहा.
- (15) 'मनाली' पर्यटन स्थळाची कोणतीही दोन वैशिष्टे सांगा.

2. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी सुमारे 50 शब्दांत लिहा (कोणत्याही दोन) : [10]

- (1) पर्यटन आणि नैसर्गिक पर्यावरण
- (2) आपत्ती पर्यटन
- (3) रेल्वे वाहतुकीचे पर्यटनातील महत्व
- (4) मोटेल्स.

3. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी सुमारे 150 शब्दांत लिहा (कोणतेही दोन) : [20]
- (1) भूगोल व पर्यटन यांचा संबंध स्पष्ट करा.
  - (2) राष्ट्रीयत्वाच्या आधारे पर्यटनाचे वर्गीकरण स्पष्ट करा.
  - (3) पर्यटन विकासातील हवाई वाहतुकीची भूमिका सांगा.
  - (4) हॉटेल्स व अतिथीगृह यांमधील फरक स्पष्ट करा.
4. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी सुमारे 300 शब्दांत लिहा (कोणतेही दोन) : [30]
- (1) पर्यटन क्षमता मूल्यमापनातील हवामानशास्त्रीय घटकांवर सविस्तर वृत्तांत लिहा.
  - (2) पर्यटन क्षमता मूल्यमापनातील सामाजिक व सांस्कृतिक घटक स्पष्ट करा.
  - (3) पर्यटनाच्या आर्थिक घटकांवर पडणाऱ्या प्रभावाचे सविस्तर वर्णन करा.
  - (4) 'सरदार सरोवर' व 'लोणार सरोवर' या पर्यटन स्थलांविषयी सविस्तर माहिती लिहा.